SAMHÄLLSINFORMATION

Vänstern i ... är en del av skriftserien Folkviljan.

Vänstern i Sundsvall

FÖR RÄTTVISA OCH SOLIDARITET | NOVEMBER/DECEMBER 2021

Klimatet kan inte vänta!

Vi kan och måste öka takten på klimatomställningen.

Nu skärper vi miljö- och klimatpolitiken!

Möt Jens Holm & Elin Segerlind, Vänsterpartiets klimat- och miljöpolitiska talespersoner

Sid 3

Upp till kamp!

Klimatrörelserna höjer rösten

Sid 4–5

FOTO: LEO AHMED

Grön omställning

Framtiden kan inte överlåtas till marknadskrafternas godtycke och vinstmaximering. Ska vi minska storbolagens makt krävs det klimatinvesteringar för framtiden och regleringar som lagstiftar bort det som förstör klimatet.

SID 3

Vårt ansvar

Idag inser fler och fler att marknaden inte löser klimatkrisen. Det som behövs är politiska beslut. Alternativen till fossil energi är idag fullt utvecklade och till och med billigare än kol och olja. Det är vårt ansvar att genomföra omställningen.

SID 3

Klimatfrågan svår att greppa

Allt oftare får vi ta del av klimatförändringarnas hemska konsekvenser, men vad menar vi egentligen med klimatfrågan? Vi reder ut begreppet.

SID 6

Tillsammans fixar vi det

Allt det vi **vill** göra kan vi göra. Men bara tillsammans. Klimatomställningen kräver att våra politiker fattar beslut som är bra för klimatet, oss själva och framtida generationer.

Vi kan gynna det som bygger upp och skapar ett samhälle för alla: ett Sverige med arbetstidsförkortning, ett Sverige som satsar på en klimatsmart industri, ett Sverige där välfärden och omsorgen om varandra går före kortsiktiga vinstintressen.

Genom de stegen var och en kan ta bidrar vi alla. Men det är först när samhället storsatsar på klimatomställningen med massiva investeringar som vi når hela vägen fram.

Vi vill flytta godstransporterna från väg till järnväg och vatten. Klimatinvestera för framtiden och ställa om industrin till samhällsnyttig och grön produktion. Lagstifta bort det som förstör klimatet och skippa klimatskadliga subventioner.

Låt oss klimatsäkra våra städer genom att renovera miljonprogrammet, bygga tiotusentals nya klimatsmarta hyresrätter och skapa städer där människor får ta plats. Städer med utbyggd kollektivtrafik som gör att bilen kan lämnas hemma och bara användas när den behövs.

Ingen tid att vänta. Låt oss kavla upp ärmarna och fixa det här.

Vi finns på Facebook, Instagram & Twitter

Välkommen att följa och kontakta oss på sociala medier. Sök på Vänsterpartiet i Sundsvall så hittar du oss. Där kan du se hur vi kämpar för ett rättvisare Sundsvall.

FRÅGA **3**

Vilken är den viktigaste klimatfrågan?

Gunnar Eklöf, 68 år

– När det gäller klimatfrågan är det av stor vikt att den får ett genomslag på alla nivåer och i alla verksamheter i samhället, från individ till globalt.

Cecilia Wendt, 38 år
vårdare

– Urfolken drabbas först och hårdast av klimatförändringarna. Att visa solidaritet och att alliera oss med urfolkens kamp mot kolonialismen och rovdriften på naturresurser, är en viktig nyckel för att ta vårt klimatansvar.

Maria Engelbrektsson
socionom och ekopedagog

– Klimatkrisen är ingen separat kris, utan en del av en större helhet, med förlust av biologisk mångfald, plast i haven, svält och krig. Allt symtom på ett ohållbart ekonomiskt system! Det löses inte bara genom att byta ut bränslet i våra motorer. Vi behöver ett systemskifte.

LEDARE

Vår klimatpåverkan måste beaktas i alla beslut.

Sluta snacka. Utlys klimatnödläge!

Opinionsundersökningar visar vilka frågor svenskarna tycker är viktigast. Sjukvården har varit den viktigaste frågan under flera år. Sedan är det lag & ordning, invandring & integration och skola som anses vara viktiga frågor. Klimat & miljö har som bäst legat på en fjärdeplats.

Invånarna i övriga Europa är mer oroliga för klimatkrisen än svenskarna. Hur ser det ut i Sundsvall? Här ser det ut som att vi tror att klimatkrisen väntar på oss. Ingångsvärdet 2018/19 var att kommunen hade många fina planer som vi bara behövde sammanställa till en miljö- och klimatstrategi.

År 2020 upptäcktes att vi inte har koll på våra egna utsläpp. Våra utsläpp måste därför kartläggas. Frågan behandlades av kommunfullmäktige. Oppositionen krävde återremittering, något som försinkade arbetet med nästan ett halvår. Nu redovisas delutredningar och sedan ska planen ut på dialog. Det är viktigt med delaktighet men: "there is no planet B!".

Medan kvarnarna mal på så är det business as usual. Det fattas beslut utan reflektion över vilka konsekvenser besluten får i form av klimatpåverkan och koldioxidutsläpp.

2019 utropade 11 000 forskare i 153 länder att planeten står inför ett klimatnödläge. Förra hösten uttalade 95 storstäder i världen att vi befinner oss i ett globalt klimatnödläge, i vintras gjorde EU-parlamentet det samma. Läget är mer än allvarligt.

Genom att utlysa klimatnödläge skickas en stark och tydlig signal till politiken, förvaltningarna och kommuninvånarna om att vår klimatpåverkan måste beaktas i alla beslut. Det behöver vi göra i Sundsvall också.

" Genom att utlysa klimatnödläge skickas en stark och tydlig signal till politiken, förvaltningarna och kommuninvånarna."

Corona-pandemin har visat att vi kan samla oss, fokusera, göra gemensam sak, koordinera oss på olika nivåer i samhället, rikta våra resurser mot ett gemensamt mål. Det är dags att göra det samma för klimatet. Utlys klimatnödläge i Sundsvalls kommun!

Karin Gustavsson
vänsterpartist och klimataktivist

Tidningen ges ut av Vänsterpartiet Västernorrland i samarbete med Zetkin Foundation. **Redaktion:** Mats Billberg Johansson, Nina Orefjärd, Ulrika Ödebygd, Sebastian Nygren, Petra Modée, Karin Gustavsson. **Ansvarig utgivare:** Daniel Sestrajcic. **Upplaga:** 10 800 ex. **Tryck:** Bold Printing Mitt, 2021.

100 miljarder

Vi vill ha en grön statlig investeringsbank med minst 100 miljarder i kapital. Banken ska låna ut pengar för klimatinvesteringar till mycket låg ränta så att näringsliv och offentlig sektor snabbt och effektivt kan ställa om sina verksamheter.

Klimatet kan inte vänta!

Nu skärper vi miljö- och klimat-politiken!

I FN:s klimatpanels nya rapport var slutsatsen tydlig – det går för långsamt. ”Slutsatsen blir att vi måste öka omställningstakten”, säger Jens Holm, Vänsterpartiets klimatpolitiska talesperson, och Elin Segerlind, miljöpolitisk talesperson.

– Det görs för lite och slutsatsen från FNs senaste klimatrapport är att vi måste öka omställningstakten, menar Elin Segerlind.

I sina nya klimatmotioner ställer Vänsterpartiet krav på både hållbar och socialt rättvis omställning. Jens Holm menar att en rättvis omställning i praktiken betyder att de som påverkar klimatet mest också måste ta det största ansvaret i klimatomställningen.

– Vi vet att den rikaste tiondelen i världen står för nästan hälften av världens utsläpp och även i Sverige står den rikaste tiondelen för oproportionerligt stora utsläpp. Därför formulerar vi förslag som bygger på att de rikaste måste gå före och minska mest, säger Jens Holm.

Elin Segerlind

Vi vill skapa förändring med start i dag. Våra motioner har som mål att pressa på Sverige och ta större kliv i omställningen redan idag.

Vänsterpartiet ställer nu hårda klimatkrav i sina tre nya klimatmotioner. Vad är det gemensamma temat i dessa?

– Det är kraftfulla åtgärder nu direkt, säger Elin Segerlind. Vi har också med åtgärder i dem som också är framåtsyftande men vi vill skapa förändring med start i dag. De här motionerna har som mål att pressa på Sverige och ta större kliv i omställningen redan idag.

Som svar på FN-rapporten i augusti om klimatkrisen skärper nu Vänsterpartiet sina klimatmål. Till exempel flyttas Vänsterpartiets nollutsläppsmål av skadliga växthusgaser fram från 2040 till 2035. Idag har Sverige målet att nå nollutsläpp år 2045.

Vänsterpartiets skuggbudget består av ett batteri av miljö- och klimatreformer. Vilka reformer kan lyftas fram som extra viktiga?

– Alla dessa frågor hänger egentligen ihop, det är ett samhälle som är riggat kring kortsiktig vinst för ett fåtal, säger Jens Holm.

När det kommer till miljöpolitiken lyfter Elin Segerlind skogen som extra viktig. Hon varnar för att vi lätt glömmer bort dimensionen biologisk mångfald och artkrisen som en del av klimatkrisen:

– Vi ska bruka våra skogar och vi ska bruka dem hållbart. Samtidigt behöver vi skydda våra skogar för att behålla en bra kolsänka och ge en bra livsmiljö för våra arter, säger Elin Segerlind. Målet är att skydda den lilla andel gammelskog som finns kvar och främja kalhyggesfritt skogsbruk.

I klimatpolitiken är målet tydligt, minska storbolagens grepp över planeten och öka den demokratiska styrningen. Enligt Jens Holm krävs det två saker för att göra det: klimatinvesteringar för framtiden och regleringar som lagstiftar bort det som förstör och hotar klimatet:

”Alla dessa frågor hänger ihop – det är ett samhälle som är riggat kring kortsiktig vinst”

Jens Holm, klimatpolitisk talesperson för Vänsterpartiet

Jens Holm

Det krävs två saker för att minska storbolagens makt: Klimatinvesteringar för framtiden och regleringar som lagstiftar bort det som förstör och hotar klimatet.

– När vi säger reglera så vill vi som ett exempel förbjuda nybilsförsäljningen av diesel och bensinbilar senast 2025 och vi vill ha en ”Lex Preem” där nya företags utsläpp som etableras ska prövas utifrån klimatmålen, säger Jens Holm.

Det andra som behövs är kraftfulla investeringar:

– Det är dags att investera i kollektivtrafik och järnväg och bygga om våra städer kring människors behov med stora grönområden. Vi vill även ha en grön statlig investeringsbank på 100 miljarder kronor som kan ge förmånliga lån till både det offentliga och privata att kunna göra gröna investeringar, säger Jens Holm.

Text: Peter Hang
Foto: Leo Ahmed

KRÖNIKA

Idén kom från Kalifornien

Det såg ut att gå åt skogen. Året var 1991 och det var val. Inte bara skulle Sverige frivilligt välja Carl Bildt till sin ledare, allt som var vänster ansågs ute och fruktansvärt gammalt. Vänstern slog inte bara huvudet mot en kompakt vägg av liberalism – vi mötte noll förståelse för att vi vågade nämna klimathotet (som då kallades ”växthuseffekten”).

Trots att FN sedan 1987 hade utmålat detta som en fråga om liv och död fanns inga riktiga alternativ och en otroligt stark oljeindustri. Därför hände ingenting och de flesta sa ”jaja”, nu pratar vi om att skatterna är för höga. I bästa fall hade liberalerna en tung idé om hur vi skulle rädda klimatet, nämligen att marknaden skulle lösa frågan. Idén kom från Kalifornien.

Jag vet, allt detta låter som ett skämt, men 2021 – vad har egentligen hänt? Klimatet är nu ännu mer akut hotat, men alla rullar på som vanligt. Jo, någonting har hänt. För det första vet i stort sett alla idag att klimatet är en ödesfråga. Vi behöver inte upplysa folk om hotet – vad de väntar på är politisk action. För det andra är alternativen till fossil energi idag fullt utvecklade, och till och med billigare än kol och olja. För det tredje hämtar vi inte vårt samhälles centrala idéer från marknadsliberala filosofer i Kalifornien, bland annat för att Kaliforniens alla skogar snart brunnit ner.

Det är vårt ansvar att genomföra omställningen, att inte bara prata, utan göra. De andra har haft 30 år på sig.

Aron Etzler
partisekreterare
Vänsterpartiet

Upp till kamp mot kollapsen!

Dags för en vuxenstrejk mot den globala uppvärmningen? Eller grön revolt i byarna? Vi har talat med några av de rörelser som driver på.

Texter: Per Längby

– Sätt större tryck!

Så vad bör göras?
– Ett svar är att vi måste sätta ett oerhört starkt tryck på beslutsfattarna, säger Samuel Jarrick på Extinction Rebellion.

● – Utsläppen av koldioxid har fortsatt att öka. Allt fler ser en förestående klimatkollaps i närtid. Men få är beredda att ändra livsstil, och politiken ger sken av att det finns förhandlingsutrymme.

– På senare tid har den berättelsen kommit lite i gungning, medger Jarrick.

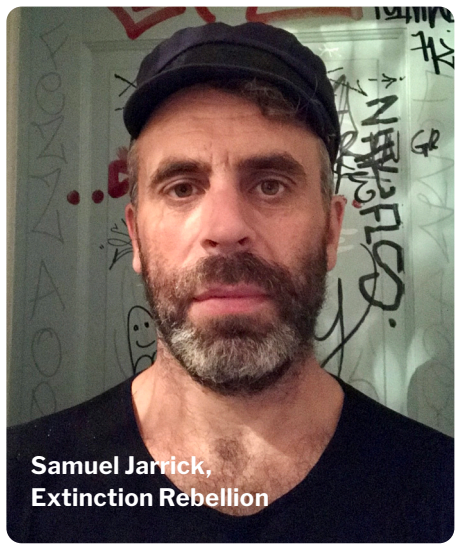
Samuel Jarrick, Extinction Rebellion

Samtidigt ersätts inte idén om ständig tillväxt av mindre populära åtgärder trots att det är så bråttom.

Medborgarråd

Extinction Rebellion förordar bland annat en praktiserande demokrati med medborgarråd. Med utgångspunkt från vetenskapen kan dessa lägga förslag på åtgärder som man enats om. Inför och under aktioner tar man gemensamma beslut, grupp för grupp, tills alla är eniga om vägen framåt.

– Personligen är jag för breda koalitioner där även arbetsplatser blir indragna i arbetet, säger Samuel Jarrick. Hittills har facken varit alltför sen på bollen. Varför inte en vuxenstrejk, som Fridays for Future föreslår?

Strejkvapnet

Genom historien har strejkvapnet använts för att få större andel av en växande kaka. I klimatkrisens spår känns det som att kakan snarare krymper.

– De som konsumerar mest måste förstås minska mest. Det är också de som gör de största klimatavtrycken. För oss andra handlar det om vilket samhälle vi vill ha; om staden, fritiden och att frigöra utrymmen.

– Hellre det, säger Samuel Jarrick, än att naturen själv fixar katastrofen medan vi passivt tittar på.

– Stoppa utvinning av fossiler!

Kommuner vägrar vindkraft och det letas efter olja i Arktis. För Ellie Cijvat i Jordens vänner är det upp-och-ned-vända världen.

● – Det finns inget viktigare än att stoppa uttaget av fossila bränslen, säger Ellie. Hon tycker sig se små tecken på en omsvängning i klimatdebatten.

– Allt fler länder sätter upp klimatmål, även om de ännu inte är tillräckligt skarpa. Det gäller även den svenska energiöverenskommelsen.

Snabbare

Enligt denna ska Sverige inte ha några nettoutsläpp av växthusgaser 2045.

– Det är för sent. Vi måste minska förbränningen mycket snabbare även om det är en jätteutmaning för välfärden, hävdar hon.

En av många åtgärder är att minska energiåtgången. Andra länder och städer visar vägen medan svenska kommuner bromsar.

Gröna tak

– I Frankrike kräver staten att alla nya tak ska förses med grönska eller solceller. I städer som Paris och i mitt hemland Nederländerna satsar man på cykelleder och trädplanteringar med otroliga resultat, berättar Ellie Cijvat.

Ellie Cijvat, Jordens vänner

Den svenska kommunens ställning är stark, och kan bromsa nödvändiga klimatsatsningar. Vår egen bekvämlighet hindrar förändrat beteende. Därför behövs det både morot och piska, menar Cijvat.

– Vi måste både minska bilåkandet och underlätta för kollektivt resande. Allt fler ser det. I dag har hemester kanske blivit ett alternativ till att flyga till Thailand?

– Bygg ett robust samhälle!

En ny grön våg?
Under hotet av en annalkande klimatkollaps väljer allt fler att bosätta sig i små byar på landet. En av dem är David Jonstad, journalist, författare och månskensbonde i Stora Skedvi i Dalarna.
I höst kommer han ut med boken Meningen med landet – Min väg till ett jordat liv.

David Jonstad, journalist och författare

Vilken enskild fråga är mest akut?

● – Resiliens. Vi behöver bygga ett robust samhälle som inte faller omkull när det blåser upp till storm. Klimatförändringarna är inte längre ett hot, de är ett faktum som kommer innebära mer och värre extremväder. Främja exempelvis ett mer småskaligt, diversifierat och lokalt förankrat jordbruk som kan öka självförsörjningsgraden. Det kommer vara betydligt mer värdefullt än laddstolpar.

Hur klarar vi en omställning på lång sikt?

– En omställning till ett samhälle där vi kan leva goda liv inom planetens gränser, vilket innebär ett samhälle som inte är beroende av massiv användning av energi och andra resurser. På sikt går det inte att förhandla om detta, vi kommer att behöva anpassa oss, men ju tidigare vi påbörjar omställningen desto lättare går det.

Vilka är de största hindren för en klimatomställning?

– Att vi är så fast i framgångssagan – berättelsen om hur vår industriella civilisation befinner sig på en evigt uppåtgående kurva. Först när vi inser att jakten på ständig tillväxt både får oss själva och planeten att må dåligt är det möjligt att genomföra omställningen till ett verkligt hållbart samhälle.

Omställning kräver tryck underifrån

Genom stormar, översvämningar och skogsbränder blir klimatkrisen synlig. – Men kapitalet är blint. Om vi vill ha en förändring så måste vi sätta makt bakom orden, nu som alltid.

FOTO: ANNA BOKSTRÖM

● Det säger Lars Henriksson, Volvoarbetare och klimataktivist. Jobbet och miljöintresset har gått hand i hand sedan 70-talet. Han har aldrig trott att kapitalägarna godvilligt skulle vara beredda att ge upp något av sitt.

– För aktieägaren går alltid omsättningen i företaget före all annan hänsyn. Om vi inte hade mobiliserat mot kapitalet hade vi inte haft åtta timmars arbetsdag, allmän rösträtt eller fackliga organisationer.

Det är bara massmobilisering mot kapitalet som kan rädda klimatet, anser Lars Henriksson.

Strejk för klimatet

Skulle man kunna gå i strejk för att rädda klimatet?

– Frågar man facket så säger det att ”sånt sysslar vi inte med”. I stället förlitar man sig på olika tekniklösningar. Men vi kan utmana facket! säger Henriksson.

Främst måste dock motståndet växa fram underifrån, hävdar han.

– Vi har abdikerat från att kontrollera produktionen och att skapa det goda arbetet.

Fabriken är som en maskin som kan skapa såväl nyttigheter som skräp; mänskliga värden för alla före profit till ett fåtal; järnvägsvagnar i stället för bilar; klimatsmarta produkter hellre än subventioner till bilindustrin.

Gemensamma insatser

– Varje litet steg vi tar har betydelse och stärker vårt kollektiva självmedvetande, på den egna arbetsplatsen och i politiken, säger Lars Henriksson. Det kan vi göra i vissheten att det samhälle vi lever i är frukten av gemensamma insatser som borde gynna det stora flertalet, men så ser det inte ut i dag.

– En överväldigande opinion ser klimathotet. Nu måste denna ta steget fullt ut och ta kamp mot klimatets värste fiende, det ansiktslösa kapitalet och dess försvarare, menar Lars Henriksson.

Lägg ansvaret där det hör hemma!

Ska den ensamstående mamman skämmas för att hon inte köper den dyrare, ekologiska biffen? Nej, lägg ansvaret högre upp!

● Det menar Misse Wester, psykolog och professor vid avdelningen för risk och säkerhet vid Lunds tekniska högskola, LTH.

– Biffen-bostaden-bilen har blivit ett mantra. Egentligen borde vi studera företagsledarna med samma entusiasm. Hur tänker de?

Enligt det Nobelprisbelönade begreppet ”nudging” går det att manipulera den enskilde medborgaren att göra rätt val. Kanske är det viktigare att förstå varför man väljer att flyga, trots att resan bidrar till att förstöra klimatet?

Räkna baklänges! säger Misse Wester. Vem står för de största utsläppen?

Fridays for Future vid stadshuset i Malmö

FOTO: ANNA BOKSTRÖM

Inrotad vana

– Vi vet ju att det tar lång tid att ändra en inrotad vana, säger Misse Wester.

Och ovanor kan man ju alltid moralisera över. Till vilken nytta?

– Det känns förmodligen lite väl avlägset att din källare dränks i vatten om tjugo år på grund av vardagsbeslut som du tar i dag, tror Wester. Kanske är det någon annan som måste ta de beslut som krävs för att detta inte ska hända?

I stället förväntas enskilda konsumenter ta det fulla ansvaret för klimatomställningen genom att var för sig skaffa elbil, montera solpaneler och tugga vegetariskt.

Hela fordonsflottan

– Men vi vet från beräkningar i USA att om alla hushåll ställer om skulle det minska klimatutsläppen med endast sju procent. Jämför det med att en VD vågar ersätta hela koncernens fordonsflotta med elbilar! framhåller Misse Wester.

Hon anser att samhället viker sig för marknaden, som om vore den oberörbar.

– Men det är bara att räkna baklänges. Var sker de största utsläppen?

Har du frågor om Vänstern?

Jag heter Sebastian Nygren och är Vänsterpartiets ombudsman i Västernorrland. Kontakta mig gärna om du är nyfiken på Vänsterpartiets politik eller har övriga funderingar.
Mejl: sebastian.nygren@vansterpartiet.se
Telefon: 073-834 72 92

KRÖNIKA

Vem ska rädda världen?

Klimatkrisen kommer försvåra våra möjligheter att leva här på jorden. Vi måste agera nu om inte läget ska förvärras. Men vem ska göra vad och vems ansvar är det egentligen att rädda världen? Ett stort ansvar faller på mig som politiker och på mina kollegor i alla politiska partier. Men trycket från befolkningen om krav på förändring behövs också för att tillräckligt kraftfulla beslut ska tas.

En överblick över vad som görs i länet och vem som tar ansvar visar tydligt att ingen tar ett helhetsansvar för klimatomställningen idag! Det saknas tyvärr en nationell Marshallplan för klimatet. Därför tycker vi att regionen nu behöver ta större ansvar för sina egna verksamheter och, utifrån helhetsansvaret för regional utveckling, agera för hela länets skull. Utifrån detta har vi lagt förslag om att miljö och klimat ska vägas in i alla beslut och att regionen bör se över behovet av baslivsmedel tillsammans med kommunerna. Detta i syfte att skala upp lokal efterfrågan och öka länets livsmedelsförsörjning.

Vi måste göra omställningen tillsammans, väljare och politiker. Den 11 september 2022 måste väljarna ge partierna med bäst klimatpolitik sitt fulla mandat: så att nödvändiga resurser avsätts för omställningen och så att beslut tas som möjliggör en hållbar livsstil inom de gränser som planeten ger oss! Bara tillsammans kan vi rädda världen!

Nina Orefjärd
Gruppledare, Vänsterpartiet
Region Västernorrland

Utsläppen och konsumtionen måste minska totalt sett på planeten.

Klimatfrågan måste förstås – och det nu

Allt oftare flimrar reportage om klimatförändringarnas hemska konsekvenser förbi i TV-rutan. Känslan av att vi möter en oviss framtid skaver inombords. Lika påtagliga som katastroferna ter sig i bild och ljud, lika abstrakt är klimatfrågan att greppa. Vad handlar den om egentligen?

Orsakerna bakom klimatkrisen härrör från människans basala behov av att säkra mat, värme och vatten, och från vår strävan efter ett bättre liv. Industrialismens utveckling tog vårt planetära avtryck till en helt ny nivå med en teknisk, befolkningsmässig och konsumtionsbaserad explosion.

1955 betraktas som startskottet för den stora accelerationen för mänskligheten nyttjande av naturresurserna och vårt avtryck här på jorden. I vår strävan efter välstånd har en ohållbar tillväxtkult uppstått, där tillväxt blev ett mål i sig utan tanke på konsekvenserna för kommande generationer.

Byt ut den fossila energin

Förstörelsen av klimatet handlar främst om hur vi hittills löst vårt behov av energi. Vi måste nu byta ut den fossila energin mot annan hållbar energi, energieffektivisera och samtidigt komma ner från vår ohållbara konsumtion. I Sverige konsumerar vi som om vi hade åtta jordklot.

Nyttjandet av fossila bränslen har orsakat en explosionsartad ökning av växthusgaser som lett till ett katastrofalt uppvärmningsläge på jorden på bråkdelen av en sekund, historiskt sett. Den mest problematiska växthusgasen koldioxid har nått den högsta nivån i atmosfären på 800 000 år. Senast jorden upplevde jämförbara nivåer av koldioxidkoncentrationer i atmosfären var för cirka 3-5 miljoner år sedan. Då var temperaturen 2-3 grader varmare och havsnivån 10-20 meter högre än nu.

Växthusgaserna värmer alltså jorden likt ett växthus och innebär att solens värmestrålning stannar kvar i atmosfären. Fenomenet kallas växthuseffekten och är samtidigt helt nödvändig för allt liv på jorden. Utan den skulle jorden vara mycket kallare än den är idag.

Ett ekosystem som kollapsar

Växthusgaserna fungerar som ett täcke som håller jorden lagom varm. Problemet är att koldioxiden som vi släpper ut stannar kvar i vår atmosfär väldigt länge och växthuseffekten styrs av det ackumulerade utsläppet av alla växthusgaser under lång tid tillbaka och har samtidigt effekt för lång tid framåt.

Vi är kritiskt nära de planetära gränserna och att nå de så kallade tröskeleffekterna, då de naturliga planetära systemen sätts ur spel och uppvärmningen accelererar och förstärker ytterligare källor till utsläpp. Plötsligt sker en uppvärmning bortom vår kontroll. Ett exempel är den smältande tundrans enorma och slumrande metangasdepå.

Tiden är en faktor av största vikt. Ingen vet när punkten nås. Det vi säkert vet idag är att uppvärmningen leder till klimatförändringar, att människan orsakat dessa och att hela ekosystem nu kollapsar inför våra ögon och med detta sker en massutrotning av arter. Forskarvärlden kallar detta det sjätte massutrotandet på jorden.

Ulrica Ödebygd

Så räddar vi framtiden

1. Utlys ett globalt nödläge för klimatet!
2. Inför skärpta utsläppsmål!
3. Budgetera för klimatomställningen!
4. Sätt klimatet och miljön först!
5. Överge kapitalismens tillväxtmantra!
6. Sätt press på stora klimatförgörare!
7. Gör omställningen jämlik globalt!

30 november

Hålls nästa medlemsmöte.
Vi syns i partilokalen klockan 18!

Kommer Sundsvall klara klimatmålet?

Kommunen kommer behöva ta till drastiska åtgärder för att klara av att nå sina klimatmål. Frågan som alla ställer sig är om det ändå räcker.

Sundsvalls kommun har som mål att vara klimatneutrala till år 2030. Det är ambitiösare än många andra kommuner, men hur går arbetet? Vi ställer frågan till några kommunpolitiker.

– Det inledande arbetet har gått trögt, erkänner Isabell Mixter, gruppledare för Vänsterpartiet. Vi hade nog hoppats att utredningen och handlingsplanen skulle vara färdig för flera år sedan, men det har hänt saker på vägen som har komplicerat arbetet.

Hon menar att Vänsterpartiet är otåliga och vill få handlingsplanen på plats så fort som möjligt.

– Vi vet att det här arbetet kommer att ta tid och därför vill vi komma igång så fort som möjligt. Samtidigt behöver vi ha ett bra underlag för att slutresultatet ska bli så bra som möjligt, menar hon.

Väntan är bortslösad tid

Mer kritisk är Karin Gustavsson, som är ersättare i miljönämnden och även aktiv i miljörörelsen på sin fritid.

– Vi har slösat bort tid på att vänta på handlingsplanen, menar hon. Vi borde ha påbörjat arbetet parallellt med att förvaltningen tog fram en långsiktig handlingsplan. Nu kommer arbetet att bli desto svårare då vi får kortare tid på oss för att få ner utsläppen.

Enligt den delredovisning som lämnats så står den genomsnittlige sundsvallsbon för ett utsläpp av 8,2 ton koldioxid-ekvivalenter/år. Det ska ner till 1 ton/person och år till år 2050 om vi ska klara av 1,5 gradersmålet.

Vänsterpartiet deltar aktivit i Fridays for Futures fredags-manifestationer för klimatet. På bilden syns Karin Gustavsson, Niklas Evaldsson och Isabell Mixter.

Måste ställa om

Då behöver alla transporter bli fossilfria, matsvinnet måste minska, miljökrav måste ställas vid alla upphandlingar och investeringar, kommunen måste bygga mer i trä och dessutom måste plast sorteras ut innan förbränning.

Vänsterns viktigaste klimatkrav

1. Billig och bra kollektivtrafik i hela kommunen!
2. Solceller på kommunala tak!
3. Bygg i trä – en naturlig kolsänka

Utöver det föreslås att kommunen bygger en CCS-anläggning (en anläggning som "suger in" koldioxiden) och en anläggning för att producera biokol.

– För CCS-anläggningen beräknar förvaltningen att den tar tio år att planera och bygga. Det är inte realistiskt när vi ska vara klara om åtta år, säger Niklas Evaldsson, ordförande för Kultur- och fritidsnämnden.

Inga försämrade levnadsvillkor

Han menar dessutom att CCS-tekniken är oprövad och att det kanske inte alls är säkert att den fungerar som det är tänkt.

– En viktig utgångspunkt för Vänsterpartiet är att omställningsarbetet inte ska leda till försämrade levnadsvillkor för sundsvallsborna, tydliggör Klara Hedin, ordförande för Vänsterpartiet Sundsvall.

Hallå där...

...Christer Hultberg i Omställning Njurunda!

Vad sysslar egentligen Omställning Njurunda med?

– Vi odlar ekologiska grönsaker, blommor och annat. Vi hindrar inte klimatförändringarna genom en lokal produktion av grönsaker, men vi kommer en liten bit på rätt väg.

Finns det andra sätt ni tar hänsyn till klimatet i er verksamhet?

– Vi använder marktäckning med ensilage för att binda koldioxid i marken. På så vis håller vi även på fuktigheten i jorden och behöver inte vattna så mycket. Vi får jättefina skördar. Just idag har vi gjort en jättegod gryta av egenodlade morötter, bondbönor och blomkål!

Finns det andra fördelar med att vara aktiv i Omställning Njurunda?

– Vi gör detta tillsammans för vi vet att helheten blir större och bättre än delarna. Vi lär oss tillsammans och har trevligt tillsammans. Det finns plats för fler i vår gemenskap – det är bara att ta kontakt. Alla är välkomna!

Trähus – en naturlig kolsänka

Under förra mandatperioden fick Vänsterpartiet igenom ett beslut om att anta en trähusstrategi. Initiativtagare till det var Åke Johansson, vänsterpartist som då satt som vice ordförande i Stadsbyggnadsnämnden.

Det satt långt inne och det krävdes mycket fotarbete för att få igenom strategin. Nu jobbar Vänsterpartiet hårt för att den ska användas vid nybyggnationer i kommunen. Till exempel så uppmanas Mitthem att använda sig av trä där det är möjligt när de bygger nytt.

Tyvärr är byggbranschen konservativ och det har tagit tid att få genomslag för strategin, men nu börjar vindarna vända.

– Det har varit svårt att få in anbud från byggbolag för trähus, men tiderna förändras och vi jobbar för att några av de nya projekten ska byggas i trä, säger Hicham Elkahtib, vice ordförande i Mitthem och vänsterpartist.

Bygger helt i trä

Skanska är ett av de få byggföretagen som vågat sig på att bygga i trä i Sundsvall. Till vintern beräknas det första spadtaget tas för deras kontorshus Stella som byggs helt i trä och som kommer bli helt klimatneutralt.

I det nya området Alliero som nu planeras har kommunen specificerade krav och kvalitetskriterier varav ett är att husen ska byggas i trä.

– Jag blev glad när jag såg hur många som faktiskt var intresserade. Det visar att intresset för att bygga i trä har kommit igång. Vår trähusstrategi har äntligen börjat praktiseras, säger Kim Ottosson (V), Stadsbyggnadsnämnden.

Trots trähusstrategin har få större hus byggts i trä, i Sundsvall.

Miljövänligt alternativ

Trähus har många fördelar. Förutom att vara miljövänligt och en naturlig kolsänka så är det en råvara som är lokalproducerad och som ger jobb på orten. Trä är också ett bra material ur ett boendeperspektiv. Det andas och ger ett behagligt inomhusklimat.